

Liite 1

**Sipoon kunnan sivistysvaliokunnan vastaus Helsingin hallinto-oikeuden selvityspyyntöön
22017/03.04.04.04.10/2021**

Vastauksena Helsingin hallinto-oikeuden selvityspyyntöön **22017/03.04.04.04.10/2021** Sipoon kunnan sivistysvaliokunta toteaa seuraavaa:

Vastauksessa käydään kunnallisvalituksessa esitetyt asiat ja seikat läpi siinä järjestyksessä kuin ne alkuperäisessä valituksessa esitetään ja käytetään valituksessa esitettyjä otsikointia. Vastineessa annetaan selvitys valituksessa esitettyihin seikkoihin siltä osin kuin ne esitetään valituksessa. Vastauksen liitteessä olevasta pöytäkirjan otteesta SIVVLK 25.3.2021 §29 (liite 1) käy tarkimmin ilmi, mitä sivistysvaliokunta vastasi valittajalle hänen oikaisuvaatimukseensa. Siksi niitä ei toisteta tässä selvityksessä muutoin, kuin on tarpeen.

Liitteestä 1 ilmenee koottuna kielikylpyopetukseen liittyvät toimielinten päätökset.

Kunnallisvalituksen laatijasta käytetään jatkossa termiä valittaja.

Kunnallisvalitus Helsingin hallinto-oikeudelle:

Valittaja esittää, että sivistysvaliokunnan päätös SIVVLK 8.2.2021 § 17 laajentaa kielikylpyopetus Etelä-Sipooseen ei perustu välttämättömyyteen. Päätösesitystä ei ole asian valmistelun ja siihen perustuvan esittelyn osalta perusteltu välttämättömyydellä. Kielikylpyopetuksen järjestäminen on kunnalle lähtökohtaisesti vapaaehtoista. Kunta saa päättää, kuinka monelle oppilaalle, missä yksiköissä ja millä laajuudella kielikylpyopetusta annetaan. Voimassa olevassa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 10 Kaksikielinen opetus määrittää kielikylpyopetuksen perusteet, joiden pohjalta kunta voi halutessaan järjestää opetusta. Sipoon kunnassa annetaan ruotsinkielistä kielikylpyopetusta ja noudatetaan sitä määrittelevää valtakunnallista opetussuunnitelmaa ja siihen perustuvaa kunnan omaa opetussuunnitelmaa. Lähtökohtaisesti sivistysvaliokunnan asiaan koskevan päätöksen tarkoitus on sekä laajentaa annettavan kielikylpyopetuksen määrää että lisätä opetuspaikkoja.

Kunnanhallitus 16.3.2020, pykälä 68

Sivistysvaliokunnan päätöksen valmistelun lähtökohtana oli, että kunnanhallituksen päätös (KH 16.3.2020 § 68) oli Sipoon kunnan hallintosäännön 26 § (liite 2) mukainen hallituksen antama ohje. Toimivalta varsinaisen päätöksen tekemiseen kielikylpyopetuksen aloittamisesta Sipoonlahden koululla elokuussa 2021 kuuluu Sipoon kunnan hallintosäännön 26 §:n mukaan sivistysvaliokunnalle. Sekä huoltajille että valiokunnalle on kerrottu kunnanhallituksen päätöksestä ja siitä, mitä se tarkoittaa. Liitteenä 3 olevasta 17.11.2020 pidetyn tiedotus- ja kuulemistilaisuuden esitysmateriaalista ilmenee, että asiasta kerrottiin huoltajille.

Laki kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 17 § mukaisesti viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Jotta toimielin, jonka vastuulle asia kuuluu, voi käsitellä asiaa, viranhaltijoiden velvollisuus on valmistella asia toimielimen käsittelyyn. Edellä mainituista syistä sivistysosastolla asia valmisteltiin päätettäväksi. Hallituksen 16.3.2020 § 68 päätös sitoi edellä mainitusta syystä viranhaltijoita asian valmistelun suhteen.

Toimielin, jonka päätösvaltaan asian käsitteleminen kuuluu, voi palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Toimielin voi myös jättää asian pöydälle ja siten siirtää asian käsittelyn seuraavaan toimielimen

kokoukseen ja pyytää päätöksen perusteeksi mahdollisesti tarvittavia lisätietoja. Toimielimellä on oikeus tehdä päätös esittelijän esityksen mukaisesti tai joko kokonaan tai osittain esittelijän esityksen vastaisesti. Edellytyksenä on, että päätöksessä ja päätösprosessissa noudatetaan kunta- ja hallintolain lisäksi päätettävää asiaa ohjaavia säädöksiä. Sivistysvaliokunta käytti asian käsittelyssä SIVVLK 8.2.2021 § 17 sille kunnan hallintosäännössä myönnettyä valtaa ja päätti, että kielikylpyopetus käynnistetään Etelä-Sipoossa hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti elokuussa 2021. Tätä ennen suomenkielinen koulutusjaosto toimi vastaavalla tavalla Sipoon kunnan hallintosäännössä sille määritellyn toimivaltansa puitteissa.

Hallituksen KH 16.3.2020 § 68 tehdyssä päätöksessä todetaan seuraavaa: *Samalla suunnitellaan niin, että kielikylpyopetus voi aloittaa Sipoonlahden koululla 2021 elokuussa.* Päätöksessä ei edellytetä, että toiminta on osa Sipoonlahden koulun toimintaa. Sipoonlahden koulukiinteistössä toimii lukuvuoden 2020–2021 alusta myös Söderkulla skola, jolle hallituksen päätöksen mukaan suunnitellaan oma koulutalo niin, että se voidaan ottaa käyttöön vuonna 2024. Asiaa koskevasta pöytäkirjanotteesta ilmenee, että kunnanhallituksella oli päätöstä tehdessään käytettävissään asiaa koskevat taustamateriaalit. Näin ollen voidaan todeta, että ko. päätös perustuu laajaan taustamateriaaliin.

Käytännössä kielikylpyopetukselle ei ole voitu osoittaa Etelä-Sipoosta muita tiloja Sipoonlahden koulutalon sijaan, sillä muissa eteläsipoolaisissa kouluissa ei ole toiminnan tarvitsemia vapaita tiloja. Ohjaava päätös perustui siten vallitsevaan tosiasialliseen tilanteeseen ja haluan käynnistää toiminta riippumatta siitä, milloin Söderkulla skolalle tarkoitettu koulukiinteistö rakennetaan. Koska kielikylpyopetuksen aloittaminen irrotettiin Söderkulla skolan kiinteistön rakennuttamisajankohdasta, voidaan pitää perusteltuna, että toiminta käynnistetään aiempia suunnitelmia aikaisemmin.

Valittaja esittää oikaisuvaatimuksessaan seuraavaa: *... kunnanhallituksen kokouksessa on ollut paikalla valtuuston puheenjohtaja ... Hän on ajanut kielikylvyn laajennusta eteläiseen Sipooseen. Hänen perhettään koskevat nyt esillä olevan laajennuksen ajankohta ja ikäluokat. Koska asiaa on myöhemmin tulkittu ja edistetty sitovana, miten on mahdollista, että paikalla on ollut henkilö, jonka perhettä asia koskettaa?*

Sipoon kunta on selvittänyt asiaa Kuntaliiton juristin kanssa. Esteellisyys 16.3.2020 kunnanhallituksen kokouksessa arvioidaan 16.3.2020 olleen tosiasiallisen tilanteen mukaan. Spekulaatiivisia eli mahdollisesti tapahtuvia asioita ei lähtökohtaisesti huomioida. Kunnanhallituksen linjauksella ei ratkaista yksittäisten oppilaiden pääsyä kielikylpyopetukseen. Lähikoulua ja kielikylpyopetukseen pääsyä koskevat päätökset tehdään sivistystoimissa. Nämä olosuhteet huomioon ottaen voidaan todeta, että valtuuston puheenjohtaja ei ollut kunnanhallituksen 16.3.2020 kokouksessa esteellinen eikä kunnanhallituksen tekemä päätös näin ollen ole syntynyt väärässä järjestyksessä.

Suomenkielinen koulutusjaosto 27.10.2020, pykälä 61

Suomenkielinen koulutusjaosto käsitteli kielikylpyopetuksen aloittamista Etelä-Sipoossa kokouksessaan KOULJAOS 27.10.2020 § 61. Valmistelun lähtökohtana oli, että jaostolle esitetään toiminnan aloittamiseen liittyvät toimenpiteet, jotka tulee ottaa huomioon päätöstä tehtäessä:

- Oppilaaksiottoalueen määrittely kielikylpyopetukseen osallistuville
- Lähikoulun osoittaminen nyt esikoulussa oleville oppilaille
- Opetusryhmä, joka aloittaa syksyllä 2021 Etelä-Sipoossa
- Kielikylpytoimintaan osallistuvien minimimäärä, jolla toiminta käynnistetään Etelä-Sipoossa
- Ikäluokkien koko kummassakin toimipisteessä myös varhaiskasvatuksessa (päätosvalta Sivistysvaliokunnalla)

Koska asian valmistelun yhteydessä todettiin, että opetuspäällikön alkuperäisen ehdotuksen mukainen toiminnan käynnistämiseen edellytetty 20 oppilasta mitä todennäköisimmin tarkoittaisi, että toimintaa ei saada käynnistymään, opetuspäällikkö muutti kokouksessa esitystään. Muutetussa ehdotuksessa minimioppilasmäärä on 16 oppilasta. Esitys pysyi tältä osin samana, kun koulutusjaosto käsitteli asiaa uudelleen seuraavassa kokouksessaan KOULJAOS 11.11.2020 § 72.

Kuten asian esittelytekstissä todetaan, Sipoon kunnan hallintosäännön 28 §:n mukaan koulutusjaoston toimivaltaan kuuluu päättää siitä, että perusopetukseen voidaan muodostaa yksi tai useampi opetusryhmä, jossa opetusta annetaan muulla kuin koulun opetuskielellä.

Sipoon kunnan hallintosäännön 26 §:n mukaan valiokunnan tehtävänä on päättää toiminnan aloittamisesta, muuttamisesta tai lakkauttamisesta, edellyttäen, että päätös ei aiheuta merkittävää muutosta valiokunnan alaisen toiminnan palveluverkkoon tai hallintosäännössä vahvistettuun organisaatorakenteeseen.

Sipoon kunnan hallintosääntö ei ole yksiselitteinen sen suhteen, mikä toimielin on oikeutettu tekemään päätöksen kielikylpyopetuksen laajentumisesta Etelä-Sipooseen. Kielikylpyopetuksen laajentuminen Etelä-Sipooseen osana Leppätien koulun toimintaa voidaan pitää sellaisena toiminnan muutoksena, että sekä koulutusjaosto että valiokunta voivat päättää asiasta. Jotta välttyttäisiin tarpeettomalta päätösvaltaan liittyvältä epäselvyydeltä, todettiin, että asia tulee viedä toiminnan käynnistämiseen liittyvien valmisteluiden aloittamisen takia mahdollisimman pian sivistysvaliokunnan käsiteltäväksi.

Esittelytekstissä on esitetty, millä oppilasmäärällä toiminta on taloudellisesti optimaalista. Kyseessä on laskennallinen luku, johon todellista toimintaa verrataan. Tavoitteena on, että opetusryhmien koko ei ylitä 24 oppilasta. Sipoo satsaa perusopetukseen ja siksi opetusryhmät ovat pääasiassa vuosiluokilla 1–6 alle 20 oppilasta / opetusryhmä. Näin ollen opetuspäällikön ehdotus on linjassa muun perusopetuksen kanssa.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Päätöksentekoon osallistuneella, jos hän on tehnyt vastaehdotuksen tai äänestänyt päätöstä vastaan, sekä asian esittelijällä, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta, on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide. Ilmoitus on tehtävä heti, kun päätös on tehty (kuntalaki 106 §).

Eriävän mielipiteen ilmoittanut vapautuu päätöksen tuottamasta oikeudellisesta vastuusta. Esittelijälle se on ainoa varma mahdollisuus vastuusta vapautumiseen (esittelijän erityinen vastuu). Toimielimen jäsenelle riittää, että hänen äänestyskäyttämisenä ilmenee toimielimen pöytäkirjasta. Jos hän ei pöytäkirjan mukaan ole äänestänyt päätökseksi tulleen ehdotuksen puolesta, hänen ei myöskään ole vastuussa toimielimen enemmistön tekemästä päätöksestä.

Toimielimen jäsenen ilmoittamalla eriävällä mielipiteellä on merkitystä oikeudellisen vastuun kannalta suljetussa vaalissa ja ehkä myös silloin, kun jäsen on tehnyt ehdotuksen, joka on kannatuksen puuttuessa rauennut. Viimeksi mainitussa tilanteessa jäsenen rauenneen ehdotuksen tulee kuitenkin ilmetä pöytäkirjasta. Eriävän mielipiteen esittäminen ei ole selvityspyyntö, jonka perusteella asioita tulee automaattisesti tutkia. Päätöksestä annetussa eriävässä mielipiteessä ei esitetä mitään sellaista, jonka perusteella olisi katsottu tarpeelliseksi käynnistää esimerkiksi sisäistä tutkimusta. Se, että eriävässä mielipiteessä esitetään olettamuksia ja joihin ei esitetä asianmukaisia perusteluita, ei edellytä minkäänlaisia lisäselvityksiä tai muita toimenpiteitä.

Valittaja vetoaa eriäviin mielipiteisiin myös muissa kohdissa. Niitä käsitellään jatkossa vain, mikäli valittajan esittämät seikkojen seurauksena tämä katsotaan tarpeelliseksi.

Suomenkielinen koulujaosto 11.11.2020, pykälä 72

Kun asiaa ensimmäistä kertaa valmisteltiin koulutusjaostolle, lähtökohta-ajatuksena oli, ettei kielikylpyopetuksen laajentumisessa Etelä-Sipooseen ei ollut kyse muutoksesta kunnan varsinaiseen palveluverkkoon. Lähtökohta-ajatuksena oli, että kyse on olemassa olevan palvelun laajentamisesta, saavutettavuuden ja tavoitettavuuden parantamisesta. Tästä syystä valmistelussa tulkittiin, että sen yhteydessä olisi ollut tarvetta varata kuntalain 22 §:n mukaisesti kuntalaisille mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa asian valmisteluun. Lisäksi todettiin, että muutos ei edellytä hallintolain 34 § mukaista asianosaisten kuulemista.

Koska Sipoon kunnan hallintosääntö ei ole ko. asian suhteen yksiselitteinen, päädyttiin siihen, että asia viedään sivistysvaliokunnan päätettäväksi. Tästä syystä koulutusjaosto käsitteli asiaa uudemman kerran KOULJAOS 11.11.2020 § 72. Koska asian valmistelun yhteydessä ilmeni seikkoja, jotka eivät olleet aikaisemmin asian valmistelijan tiedossa, jaostolle annettavaan esitykseen tehtiin muutama muutos. Minimiooppilasmäärä, jolla toiminta esitettiin aloitettavaksi, pysyi kuudessatoista. Oleellinen muutos oli, että koulutusjaoston päätös muuttui toiminnan käynnistämistä koskevasta päätöksestä sivistysvaliokunnalle annettavaksi ehdotukseksi.

Suomenkielisen koulutusjaoston päätös KOULJAOS 11.11.2020 § 72 on luonteeltaan valmisteleva päätös. Sen myötä jaosto käytti sille hallintosäännön mukaista oikeutta esittää toiminnan aloittamista, mutta ei tehnyt toiminnan aloittamisesta varsinaista päätöstä. Valmistelevaa päätöstä voidaan pitää ilmoituksena asian vireille tulosta. Suomenkielisen koulutusjaoston asiaa koskevat esityslistat ja pöytäkirjat julkaistiin kunnan kotisivuilla kuntalain 29 §:n mukaisesti, josta ne ovat yleisesti luettavissa.

Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet

Kuntalaki määrittelee yleisellä tasolla, miten kuntalaisille tulee antaa mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon. Lain perusteella kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on lähtökohtaisesti oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. (Kuntalaki 22 § Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet)

Kuntalaki edellyttää, että kunnan toiminnasta tiedotetaan asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Lisäksi kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet. (Kuntalaki 28 § Viestintä)

Hallintolain 34 §:ssä määritellään, miten asianomaiselle annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi ennen häntä koskevan päätöksen tekoa. Laki edellyttää, että asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan käyttäessä puhevaltaa on kuultava hänen päämiestään ja vastaavasti päämiehen käyttäessä puhevaltaa on kuultava edunvalvojaa, huoltajaa tai muuta laillista edustajaa, jos kuuleminen on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. (Hallintolaki 35 § Päämiehen ja edunvalvojan tai huoltajan kuuleminen)

Hallintolaki edellyttää, että asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennösinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. (Hallintolaki 36 § Kuulemisesta ilmoittaminen)

Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Tiedot suullisesti esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, on kirjattava tai muulla tavoin rekisteröitävä. (Hallintolaki 47 § Tietojen kirjaaminen)

Koska kielikylpyopetuksen laajentumisessa Etelä-Sipooseen on kyse kunnan palveluverkon muuttamisesta, kuulemisen perusteena on kuntalaki. Koska ehdotetun toimenpiteen seurauksena Etelä-Sipoossa asuvien kielikylpyopetuksen oppilaiden lähikoulu muuttuu, kuulemissa noudatettiin myös hallintolakia.

Siksi kuntalaisille ja asianosaisille päätettiin järjestää asiaa koskeva tiedotus- ja kuulemistilaisuus 17.11.2020 Sipoonlahden koulun tiloissa. Kuten valittaja toteaa, kuntalaisille toimitettiin tilaisuutta koskevat kutsut. 11.11.2020 tulevien eteläsipoolaisten ensimmäisen vuosiluokan ja esiopetuksen oppilaiden huoltajat saivat paperisen hoitopäivän päätteeksi (liite 4). Tulevien eteläsipoolaisten toisen vuosiluokan oppilaiden huoltajat saivat asiaa koskevan Wilma-viestin 12.11.2020 (liite 5).

Asiaa koskevat suomenkielisen koulutusjaoston esityslistat ja pöytäkirjat olivat kuntalaisten nähtävissä kunnan kotisivuilla. Sipoon sanomat julkaisi 23.10.2020 kielikylpyopetuksen laajentumista koskevan artikkelin (<https://www.sipoosanommat.fi/paikalliset/3140537>) sen jälkeen, kun suomenkielinen koulutusjaosto oli käsitellyt kielikylpyopetuksen laajentumista Etelä-Sipooseen. Näin ollen voidaan todeta, että asia oli noussut yleiseen tietoisuuteen, kun koulutusjaoston 27.10.2020 pitämän kokouksen esityslista julkaistiin. Siten voidaan todeta, että kuntalain 29 § mukainen velvoite tiedottaa vireille tulevista asioista täyttyi asian osalta.

Sipoonlahden koulun aulaan pidettyyn tiedotus- ja kuulemistilaisuuteen saapui yhteensä 23 huoltajaa. Tilaisuudessa sivistysjohtaja esitti (esitysmateriaali liitteenä 3), mistä asiasta on kyse, miten asia lähtenyt liikkeelle, miten se etenee ja mikä on sivistysvaliokunnalle annettava ehdotus. Tilaisuudessa oli paikalla myös asiantuntijoina kouluspäällikkö ja kielikylpytoimintaa käytännössä johtaja Leppätien koulun rehtori, jotka vastasivat paikalla olleiden kysymyksiin. Tilaisuudessa esitetyt kannanotot kirjattiin muistioon (liite 6), joka toimitettiin kuntaan määräaikaan saapuneiden kannanottojen ohella sivistysvaliokunnan kokoukseen nähtäväksi.

Sekä koulutusjaoston 27.10.2020 että 11.11.2020 kokousten asiaa koskevissa esittelyteksteistä ilmenee, että kielikylpyopetukseen osallistuu Etelä-Sipoossa Metsärinteen päiväkodissa järjestettävään toimintaan ja opetukseen yhteensä 11 esioppilasta, neljä viisivuotiasta ja 11 nelivuotiasta lasta – yhteensä 26. Kielikylpyopetuksen laajentumiseen liittyvä toimipaikan muutos koski erityisesti heitä.

Kuntalaisille annettiin mahdollisuus esittää omat näkemyksensä myös sähköisesti viimeistään 17.11.2020 klo 16.00 mennessä. Kannanottoja saapui määräaikaan mennessä yhteensä kahdeksan kappaletta (liite 7). Sekä tiedotus- että kuulemistilaisuuteen osallistuneiden kuntalaisten että kuntaan määräaikaan saapuneiden kannanottojen määrän perusteella voidaan todeta, että kuntalaisilla oli ennen sivistysvaliokunnan päätöstä tosiasiallinen mahdollisuus tulla kuulluksi kuntalain 22§ ja hallintolain 34 § mukaisesti.

Tiedotus- ja kuulemistilaisuuden kutsun otsikointia voidaan pitää epäonnistuneena. Kunnanhallitus ei ollut tehnyt asiasta päätöstä. Kyse oli Sipoon kunnan hallintosäännön 26 § mukainen ohje. Otsikolla ei ollut tietoista tarkoitusta antaa asiasta väärää tietoa. Se, että kuntalaiset toimittivat ennen tiedotus- ja kuulemistilaisuutta näkemyksiään kuntaan osoittaa, että epäonnistunut otsikointi ei aiheuttanut väärinkäsityksiä eikä kunta siten ko. asiassa rikkonut kuntalain 29 §:ää.

Kielikylpyopetuksen laajentumista koskeva sivistysvaliokunnalle annettu ehdotus oli nähtävissä kunnan kotisivuilla säädösten ja kunnan hallintosäännön 91 § mukaisesti viisi päivää ennen valiokunnan kokousta. Näin ollen voidaan todeta, että asiaa koskevat asiakirjat eli tässä tapauksessa sivistysvaliokunnalle annettu ehdotus, oli kuntalaisten nähtävissä ennen tiedotus- ja kuulemistilaisuutta 17.11.2020. Tämän lisäksi suomenkielisen koulutusjaoston 11.11.2020 kokouksen esityslista oli vastaavalla tavalla kunnan kotisivuilla julkisesti nähtävissä. Tiedotus- ja kuulemistilaisuudessa esiteltiin jaoston tekemä ehdotus. Yksikään asianosainen ei esittänyt ennen sivistysvaliokunnan 18.11.2020 kokousta saada nähtäväkseen asiaa koskevia asiakirjoja. Täten voidaan todeta, että kunta noudatti asiassa hallintolain henkeä ja kirjainta.

Valittajan oikaisuvaatimukseen annetussa sivistysvaliokunnan vastauksesta ilmenee selkeästi, miten kuntalaisten antamat lausunnot ja 17.11.2020 järjestelyn tiedotus- ja kuulemistilaisuuden muistio ovat olleet tosiasiallisesti sivistysvaliokunnan jäsenten nähtävillä ja luettavissa ennen päätöksen SIVVLK 8.2.2021 § 17 tekoa.

Sipoon kunnan käytäntönä on, että luottamuselinten kokousmateriaalit tallennetaan sähköiseen kansioon, josta käytetään nimitystä boksi. Huoltajille järjestetyn tiedotus- ja kuulemistilaisuuden muistio ja huoltajien määräaikaan mennessä kuntaan toimittamat lausunnot ja kannanotot tallennettiin kunnan ohjeistuksen mukaisesti boksiin. Luottamushenkilöillä on mahdollisuus tutustua materiaaleihin sähköisesti erilaisten päätelaitteiden avulla. Ko. materiaali on ollut nähtävillä boksissa marraskuusta lähtien. Näin ollen voidaan todeta, että sivistysvaliokunnan jäsenillä on ollut riittävästi aikaa tutustua niiden sisältöön ennen sivistysvaliokunnan 8.2.2021 kokousta, jolloin kielikylpyopetuksen laajentumisesta päätettiin.

Valittaja on yhdessä 14 muun henkilön kanssa lähettänyt sivistysjohtajalle ja opetuspäälliköille sähköpostiviestin (liite 7). Siihen vastaaminen on inhimillisen erehdyksen takia viivästynyt. Kun asia tuli ilmi, vastaus (liite 8) on toimitettu sähköpostissa olleeseen osoitteeseen 13.5.2021.

Sivistysvaliokunta 18.11.2020, Pykälä 73

Sivistysvaliokunnan kokouksessa tapahtui kielikylpyopetuksen laajentumista koskevaa päätöstä SIVVLK 18.11.2020 § 73 käsiteltäessä hallintolain 50 § mukainen menettelyvirhe. Tästä syystä päätös kumottiin hallintolain 52 § mukaisesti sivistysvaliokunnan päätöksellä SIVVLK 21.1.2021 § 11. Koska päätöstä ei ole enää olemassa, sivistysvaliokunta katsoo, että sitä ja siihen liittyviin eriäviin mielipiteisiin liittyviä seikkoja ei voida enää käsitellä.

Kunnanhallitus 30.11.2020, Pykälä 296

Asiat on käsitelty kunnanhallituksessa kuten valittaja esittää. Vuoden 2021 talousarvioon liittyvät asiat käsitellään kohdassa Kunnanvaltuusto 7.12.2020.

Kouluun ilmoittautuminen

Kouluun ilmoittautuminen aloitettiin lukuvuoden 2021–2022 osalta joulukuun 2020 alussa, jotta ilmoittautumiseen liittyvien järjestelyt saadaan toteutettua riittävän ajoissa. Ilmoittautumisesta annettu ohjeistus löytyy kunnan kotisivuilta osoitteesta [Esiopetukseen ja peruskouluun ilmoittautuminen - Sipoo - Sibbo](#). Sivustolla kerrotaan, miten kouluun ilmoitaudutaan, miten ja milloin toissijaista koulupaikkaa haetaan ja milloin koulupaikkapäätökset tehdään. Sivuston nimen mukaisesti ohjeissa kerrotaan, miten lapsi ilmoitetaan esiopetukseen.

Sipoo antaa vuosiluokkien 1–6 perusopetusta neljässä suomenkielisessä ja kahdeksassa ruotsinkielisessä koulussa sekä kielikylpykoulussa (Lukkarin koulu). Jotta kouluun ilmoittautuminen saatiin hoidettua yhtäaikaaisesti sekä yleisopetuksen että kielikylpyopetuksen osalta, ilmoittautuminen aloitettiin huomioiden sivistysvaliokunnan SIVVLK 18.11.2020 § 73 päätös.

Päätöksen täytäntöönpanolla toteutetaan päätöksen oikeus- ja tosiasialliset vaikutukset. Valtuuston päätösten täytäntöönpanosta kunnanhallitus tekee erillisen päätöksen. Alempien toimielinten päätösten täytäntöönpanosta ei yleensä päätetä erikseen.

Kuntalain 143 § mukaisesti kunnallisvalituksen piiriin kuuluvissa asioissa päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomaisena kieltää täytäntöönpanon.

Kuten valittaja toteaa, sivistysvaliokunnan päätöksestä SIVVLK 18.11.2020 § 73 kuntaan jätettiin kolme oikaisuvaatimusta. Niiden käsitteleminen ei vaarantunut em. päätöksen täytäntöönpanon seurauksena. Tarkoituksena oli, että oikaisuvaatimukset käsitellään hallintolain 49 e § mukaisesti kiireellisesti seuraavassa sivistysvaliokunnan kokouksessa, joka pidettiin 21.1.2021. Kuten valittaja toteaa, päätöksen tekoon liittyneen hallintolain 50 § mukaisen menettelyvirheen takia em. päätös kumottiin SIVVLK 21.1.2021 § 11 ja sen myötä oikaisuvaatimuksia ei käsitelty. Sivistysvaliokunnan asiaa koskevasta pöytäkirjanotteesta ilmenee, että oikaisuvaatimukset vietiin sivistysvaliokunnalle tiedoksi ko. päätösehdotuksen liitteinä. Siten ne on huomioitu mutta niihin ei annettu vastauksia, koska päätös, johon oikaisuvaatimukset kohdistuivat, kumottiin, kuten kaikissa kolmessa oikaisuvaatimuksessa vaadittiin.

Kunnanvaltuusto 7.12.2020, Pykälä 87

Valittaja esittää, että kielikylpyopetuksen kustannukset aiheuttavat vuoden 2021 osalta 15 000 €:n lisäkustannukset. Valtuuston KV 7.12.2020 § 87 pöytäkirjassa (liite 9) todetaan seuraavaa: *Päätös kielikylpyopetuksen toteuttamisesta kuuluu sivistysvaliokunnalle. Kielikylpyopetus voidaan laajentaa Etelä-Sipooseen sivistysvaliokunnan päätöksen SIVVLK 18.11.2020 § 73 mukaisesti. Päätös edellyttää, että opetusryhmän tukena on varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, joka huolehtii esioppilaiden täydentävästä varhaiskasvatuksesta. Vuoden 2021 osalta kustannusvaikutus on noin 15 000 € ja tämän jälkeen noin 35 000 € / vuosi.*

Mikäli kielikylpyesioppilaiden määrä kasvaa tulevaisuudessa tavoitteen mukaisesti noin 20 esioppilaaseen, toiminta edellyttää omaa varhaiskasvatuksen opettajan. Kustannusvaikutus on noin 45 000 € / vuosi.

Perusopetuksen osalta toiminnan laajentaminen Etelä-Sipooseen aiheuttaa lisärekryointitarpeet luokanopettajien osalta. Kielikylpyopetukseen osallistuvien oppilaiden määrä ei vähennä Sipoonlahden koulun suomenkielisen perusopetuksen luokanopettajavirkojen määrää samassa suhteessa kuin kielikylpyopetukseen tarvitaan lisää opettajavirkoja. Tästä syystä henkilöstökustannukset tulevat näillä näkymin nousemaan.

Kuntalain 110 § mukaisesti kunnan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Sipoon kunnanvaltuusto hyväksyy vuosittaisen talousarvion osastoittain päätulo- ja -menokohtien osalta. Osastojen toiminnasta vastaavat valiokunnat jakavat käyttösuunnitelmien mukaisesti valtuuston myöntämät varat osaston tulosalueille ja toiminnoille. Valiokunnat esittävät kunnanhallitukselle ja sen kautta valtuustolle omat talousarvioesityksensä, jotka valmistellaan kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Sivistysvaliokunta päätti SIVVLK 8.2.2021 § 17 toiminnan käynnistämisestä. Sivistysvaliokunnalla on oikeus muuttaa ja kehittää toimintojaan valtuuston päättämän talousarvion puitteissa. Mikäli myönnetty varat eivät riitä talousarvion toteutumiseen, valiokunnalla on mahdollisuus anoa valtuustolta lisätalousarviota.

Koska oli odotettavissa, että päätös kielikylpyopetuksen käynnistämisestä tullaan tekemään senkin jälkeen, kun marraskuussa tehty asiaa koskeva päätös kumottiin, sivistysvaliokunnan talousarviossa ja siihen perustuvassa käyttösuunnitelmassa varauduttiin kielikylpytoiminnan käynnistämiseen Etelä-Sipoossa. Vuoden 2021 talousarviokirjassa ei ole selkeää mainintaa toiminnan käynnistämisestä ja sen aiheuttamista kustannuksista. Tämä ei tarkoita, etteikö sivistysvaliokunnan käyttösuunnitelmassa olisi huomioitu toiminnasta aiheutuvia lisäkustannuksia.

Koska asiaa käsiteltiin sekä kunnanhallituksessa että valtuustossa, voidaan todeta, että sekä kunnanhallitus että kunnan valtuusto ovat olleet tietoisia siitä, että siitä, että kielikylpyopetuksen laajentaminen Etelä-Sipooseen tulee aiheuttamaan lisäkustannuksia ja että talousarviossa on varattu toiminnan käynnistämiseen riittävät varat.

Koululaisten iltapäivätoiminnan maksujen korotus käsitellään kohdassa 9.3.2021 Sivistysvaliokunta.

Suomenkielinen koulujaosto 15.12.2020, Pykälä 87

Päätöksen täytäntöön panosta lausutaan tarkemmin kohdassa Kouluun ilmoittautuminen.

Sivistysvaliokunta kumosi päätöksensä SIVVLK 18.11.2020 § 73 tammikuussa 2021 pitämässään kokouksessa SIVVLK 21.1.2021 § 11. Koska sivistysvaliokunnan päätös 18.11.2021 § 73 oli voimassa 15.12.2020, sen toimeenpanolle ei ollut estettä. Suomenkielisen koulutusjaoston päätös KOULJAOS

15.12.2020 § 87 ei estänyt sivistysvaliokunnan päätöksestä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittelyä. Niitä valmisteltiin sivistysvaliokunnan seuraavaan kokoukseen, joka pidettiin 21.1.2021.

Sivistysvaliokunta 21.1.2021, Pykälä 11

Sivistysvaliokunta joutui kumoamaan SIVVLK 21.1.2021 §11 päätöksellä kielikylpyopetuksen laajentumista koskevan päätöksensä SIVVLK 18.11.2020 § 73. Jo asiaa valmisteltaessa oli tiedossa, että valiokunnalle tullaan esittämään uudelleen toiminnan käynnistämistä mahdollisimman pian. Syntyi tilanne, jossa huoltajat olivat ilmoittaneet lapsensa Etelä-Sipoon kielikylpyopetukseen, jonka käynnistämisestä ei enää ollut voimassa olevaa päätöstä, mutta josta tultaisiin tekemään esitys niin pian kuin suinkin oli käytännössä mahdollista.

Jotta huoltajien ei tarvinnut hakea koulupaikkaa toisesta koulusta ja jälleen uuden toiminnan käynnistämistä koskevan päätöksen jälkeen hakea koulupaikkaa uudelleen Etelä-Sipoon kielikylpyopetuksesta, päädyttiin asioita valmisteltaessa siihen, että koulupaikka-asia ratkaistaan sen jälkeen, kun valiokunta on uudelleen käsitellyt toiminnan käynnistämistä Etelä-Sipoossa. Samalla todettiin, että varsinaiset asiaan kuuluvat lähikoulupäätökset laaditaan vasta sivistysvaliokunnan tulevan päätöksen jälkeen. Valitun toimintatavan mukaisesti huoltajien ei tarvinnut syntyneessä tilanteessa toimia millään tavalla, elleivät itse halunneet.

Koulupaikka-anomukset pidettiin voimassa odottamassa sivistysvaliokunnan uutta päätöstä. Mikäli sivistysvaliokunta päättäisi, että toiminta käynnistetään, kouluun ilmoittautumiset olisivat voimassa. Mutta mikäli valiokunta olisi päättänyt, että toimintaa ei käynnistetä, huoltajilla olisi ollut mahdollisuus hakea koulupaikkaa Leppätien koulusta voimassa olleiden oppilaaksiottoperiaatteiden mukaisesti. Tällöin heille olisi myönnetty oppilaspaikka noudattaen ensisijaista oppilaaksiottoa. Sekä kielikylpyopetuksen että yleisopetuksen osalta lähikoulupäätökset on laadittu vuonna 2021 maaliskuussa ja toissijaisen oppilaaksioton päätökset huhtikuussa.

Asioita valmisteltaessa todettiin, että edellä mainitulla tavalla toimimalla turvattiin parhaimmalla mahdollisella tavalla kuntalaisille eli ko. oppilaille ja heidän huoltajilleen hyvän hallinnon periaatteet ja vältettiin tarpeeton edestakaisesta ilmoittautumisesta aiheutuva vaiva, hämmennys ja mielipaha.

Sivistysvaliokunta 8.2.2021, Pykälä 17

Sivistysvaliokunnan pöytäkirjanotteesta SIVVLK 8.2.2021 § 17 ilmenee selkeästi, mitkä asiaan liittyvät seikat on käsitelty asiaa koskevassa esittelytekstissä (liite 1).

Valittaja esittää, että on kuntalaisia harhaanjohtavaa, että asian esittelyosiossa ei mainita sivistysvaliokunnan päätöksen SIVVLK 18.1.2021 § 73 kumoutumista. Erytisen harhaanjohtavana hän pitää esittelytekstin osuutta, joka koskee kuntalaisten kuulemista. Hän ei kuitenkaan esitä perusteita toteamukselleen.

Asian esittelytekstistä ilmenee selkeästi, miten ja milloin kuntalaisten kuuleminen on toteutettu. Asiaa on tarkasteltu tarkemmin osiossa Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet.

Asian esittelytekstissä todetaan selkeästi kohdassa Oppilaaksi ilmoittautuminen ja oppilasmäärät seuraavaa: *Koska päätös toiminnan aloittamisesta tehdään sen jälkeen, kun ilmoittautuminen Sipoon kunnan perusopetuksen 1. vuosiluokalle on päättynyt, Etelä-Sipoon kielikylpyopetuksen ilmoittautuminen tulee määritellä siten, että huoltajilla on tosiasiallinen mahdollisuus ilmoittaa lapsensa opetukseen. Jo aikaisemmin tehdyt ilmoittautumiset huomioidaan, niitä ei tarvitse uusia. On tarkoituksenmukaista, että ilmoittautuminen Etelä-Sipoon kielikylpyopetukseen jatkuu kuluvan vuoden maaliskuun 12. päivään saakka. Mikäli siihen mennessä toimintaan ilmoittautuu valiokunnan päättämä minimimäärä oppilaita, toiminta*

voidaan käynnistää lukuvuoden 2021–2022 alussa. Ilmoittautumista ei voida jatkaa pidempään, sillä lukuvuoden 2021–2022 opetusryhmien muodostaminen, kasvatus- ja opetushenkilöstön rekrytointi ja opetuksen järjestämiseen liittyvät muut valmistelut sekä koulukuljetusreittien suunnittelu edellyttävät riittävästi aikaa.

Toisin kuin valittaja toteaa, kuten edellä olevasta selviää, pöytäkirjassa käsitellään oppilaaksi ilmoittautumista ja todetaan peruste, miksi kielikylpyopetukseen ilmoittautumisaikaa tulee pidentää.

Asian esittelytekstissä todetaan päätöksen vaikutuksista koulumatkojen osalta, että *toimenpiteen seurauksena monien oppilaiden koulumatka ja siihen käytettävä päivittäinen aika lyhenee*. Lähtökohtana on ollut, että Etelä-Sipoossa asuvilla oppilailla on lähtökohtaisesti lyhyempi matka Söderkullan keskustassa sijaitsevaan koulutaloon kuin Nikkilässä sijaitsevaan Leppätien kouluun. Suurin osa eteläsipoolaisista suomenkielisistä perusopetuksen oppilaista asuu joko Söderkullassa tai sen lähialueella. Koska kielikylpyopetuksen aloittamisen seurauksena kielikylpyoppilaiden koulumatkojen lyhentymisen on lähtökohtaista, koulumatkoja koskevan esittelytekstissä olevan osuuden voidaan todeta laajuudeltaan riittäväksi.

Valittajan mukaan asiaa koskevassa esittelytekstissä todetaan, että *toiminnan käynnistämisen tilanne tarkastetaan uudelleen siinä vaiheessa, kun esikouluun ja kouluun ilmoittautuminen on päättynyt eli tammikuussa 2021*. Kyseinen asia todetaan suomenkielisen koulutusjaoston päätöksessä KOUJLAOS 11.11.2020 § 72. Kyseinen jaoston päätöskohta oli relevantti siihen saakka, kunnes sen pohjalta sivistysvaliokunnan tekemä päätös SIVVLK 18.11.2020 § 73 kumottiin. Kuten jo aikaisemmin on todettu, sivistysvaliokunnalle SIVVLK 8.2.2021 § 17 annetussa ehdotuksessa kouluun ilmoittautumisaikaa pidennettiin, ja sen myötä valittajan esittämä tilanne korjattiin. Tämän seurauksena suomenkielisen koulutusjaoston esittelytekstin ko. kohta menetti merkityksensä eikä sitä sen myötä enää huomioitu sivistysvaliokunnalle annetussa ehdotuksessa ja sen pohjalta tehdyssä päätöksessä.

Valittaja toteaa seuraavaa: *Tähän kokoukseen tuodaan esiin esiopetuksen järjestämisen vuonna 2021 edelleen nykyisessä yksikössään pedagogisin perustein (0–2 luokan yhdistelmäkielikylpyluokka)*. Sivistysvaliokunnan pöytäkirjan kohdassa Etelä-Sipoon kielikylpyesiopetuksen järjestäminen lukuvuonna 2021–202 2 ilmenee selkeästi, miten sekä perusopetuksen vuosiluokkien 1–2 opetus ja esiopetus (0-luokka) on tarkoitus järjestää toimintavuonna 2021–2022. Valittajan esittämä toteamus on siten väärä.

Huoltajien esittämät kirjalliset kannanotot ja 17.11.2021 pidetyn asiaa koskevan tiedotus- ja kuulemistilaisuuden muistio oli sivistysvaliokunnan nähtävänä, kuten kohdassa Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet todetaan.

Toisin kuin valittaja toteaa, kunnanvaltuusto käsitteli kielikylpyopetuksen laajentumisesta aiheutuvia kustannuksia. Asia ilmenee talousarvion käsittelyä koskevan pykälän KV 7.12.2020 § 87 (liite 9) liitteessä VALTUUSTON LÄHETEKESKUSTELU 16.11.2020 LUETTELO KANNATETUISTA EHDOTUKSISTA kohdassa 13. Siinä ehdotetaan kielikylpyopetuksen käynnistämistä Etelä-Sipooseen valtuuston sivistysvaliokunnalle asettamaksi sitovaksi tavoitteeksi. Sen yhteydessä toimenpiteen taloudellisista vaikutuksista todetaan seuraavaa: *Päätös kielikylpyopetuksen toteuttamisesta kuuluu sivistysvaliokunnalle. Kielikylpyopetus voidaan laajentaa Etelä-Sipooseen sivistysvaliokunnan päätöksen SILVLK 18.11.2020 § 73 mukaisesti. Päätös edellyttää, että opetusryhmän tukena on varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, joka huolehtii esioppilaiden täydentävästä varhaiskasvatuksesta. Vuoden 2021 osalta kustannusvaikutus on noin 15 000 € ja tämän jälkeen noin 35 000 € / vuosi.*

Mikäli kielikylpyesioppilaiden määrä kasvaa tulevaisuudessa tavoitteen mukaisesti noin 20 esioppilaaseen, toiminta edellyttää omaa varhaiskasvatuksen opettajan. Kustannusvaikutus on noin 45 000 € / vuosi.

Perusopetuksen osalta toiminnan laajentaminen Etelä-Sipooseen aiheuttaa lisärekryointitarpeet luokanopettajien osalta. Kielikylpyopetukseen osallistuvien oppilaiden määrä ei vähennä Sipoonlahden koulun suomenkielisen perusopetuksen luokanopettajavirkojen määrää samassa suhteessa kuin kielikylpyopetukseen tarvitaan lisää opettajavirkoja. Tästä syystä henkilöstökustannukset tulevat näillä näkymin nousemaan.

Edellä mainitut arvioit toiminnan laajentumisesta aiheutuvista lisäkustannuksista tehtiin siinä vaiheessa, kun toiminnan käynnistämistä ehdotettiin aloitettavaksi esiopetuksen ja vuosiluokkien 1-2 yhdysluokkatoimintana.

Tämän perusteella voidaan todeta, että valtuustolla oli vuoden 2021 talousarviota hyväksyessään tiedossa, että kielikylpyopetuksen laajentaminen Etelä-Sipooseen tulee lisäämään perusopetuksen kustannuksia.

Tekstissä todetaan, että päätösvalta asiassa kuuluu sivistysvaliokunnalle. Se teki asiaa koskevan päätöksen 18.11.2021 eli kaksi päivää myöhemmin, kun valtuusto käsitteli asiaa ensimmäisen kerran 16.11.2020. Tämän jälkeen, kuten ko. asiakirjasta ilmenee, kunnanhallitus käsitteli asiaa 30.11.2020 ja valtuusto toistamiseen 7.12.2020.

Sivistysvaliokunnan pöytäkirjanotteesta SIVVLK 8.2.2021 § 17 ilmenee, miten kielikylpyopetuksen laajentaminen vaikuttaa kunnan talouteen. Siksi sitä ei tässä avata tarkemmin.

Valittaja esittää valituksessaan, että taloudellisten vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu oppilaiden oppimateriaalikustannusten osuutta. Asiaa koskevassa esittelytekstissä todetaan seuraavaa: *Toiminnan käynnistäminen ei lisää oppimateriaalikustannuksia, mutta Leppätien koulun opetuksen toteuttamisessa käytettäviä opetusmateriaaleja ja opetusvälineitä joudutaan hankkimaan kumpaakin toimipisteeseen. Tästä syystä opetusvälineisiin käytettävät kulut nousevat nykyisestä.* Koska asian valmistelun yhteydessä ei ollut tiedossa, mitä opetusmateriaaleja ja -välineitä joudutaan hankkimaan Etelä-Sipoon kielikylpyopetukselle, tarkkaa arviota kustannuksista ei pystytty esittämään tässä vaiheessa. Kustannusarviointi vaikeuttaa vielä se, että kielikylpyopetus pystyy, voi ja saa käyttää sekä Sipoonlahden koulun että Söderkulla skolan opetusmateriaaleja ja -välineitä tarvittaessa.

Päätöksen esittelytekstissä esitetty kustannusarvio perustuu sille olettamukselle, että ainakaan lähivuosina kielikylpyopetuksen oppilasmäärä ei kasva selkeästi suuremmaksi verrattuna tilanteeseen, jossa kaikki kielikylpyoppilaat käyvät Leppätien koulua suomenkielisen koulutusjaoston päätöksen mukaisesti. Lähtöolettaamus on relevantti, koska kielikylpyvarhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä ei ennusteiden mukaan kasva lähivuosina nykyistä kokonaismäärää suuremmaksi.

Valittaja toteaa valituksessaan, että kustannuksissa ei ole huomioitu tulevia investointeja. Niitä ei ole voitu huomioida, sillä tällä hetkellä ei ole tiedossa, joudutaanko sellaisia tekemään.

Toimintakauden 2021–2022 esiopetusryhmään on ilmoittautunut kolme esioppilasta. Heidät voidaan tarvittaessa sijoittaa lukuvuonna 2022–2023 samaan opetusryhmään tulevan lukuvuoden alussa 1–2 vuosiluokkien oppilaiden kanssa. Tällöin opetusryhmä muodostuu vuosiluokkien 1–3 oppilaista. Opetus voidaan järjestää myös siten, että tulevana lukuvuonna aloittavat oppilaat jatkavat omana ryhmänään (2–3 lk) ja esioppilaat (0 lk).

- Lukuvuosi 2021–2022: 1–2 lk, esiopetus päiväkodissa
- Lukuvuosi 2022–2023: 0–3 lk tai 0–1 lk ja 1–2 lk

Toisin kuin valittaja toteaa valituksessaan, kielikylpyopetusta ei sijoiteta lähtökohtaisesti samoihin tiloihin suomenkielisen perusopetuksen kanssa. Kielikylpyopetukselle on osoitettu Sipoolahden koulukiinteistössä

lukuvuodeksi 2021–2022 oma opetustila. Tämän lisäksi se käyttää yhdessä samassa kiinteistössä toimivien Sipoonlahden koulun ja Söderkullan skolan kanssa kaikille kolmelle koululle osoitettuja yhteisiä tiloja.

Toiminnalle osoitettu tilan riittää myös lukuvuonna 2022–2023, mikäli opetus toteutetaan vuosiluokista 0–3 muodostuvana yhdysluokkana. Sipoonlahden koulukiinteistö on suunniteltu noin tuhannelle oppilaalle. Lukuvuonna 2021–2022 siellä opiskelee yhteensä vajaa 900 oppilasta. Tilojen joustavalla käytöllä kielikylpyopetukselle pystytään osoittamaan asianmukaiset tilat ilman, että kiinteistössä tehdään laajoja muutoksia. Mikäli niihin kuitenkin tulevaisuudessa päädytään, muutoksista tehdään tarvesuunnitelma, hankesuunnitelma ja tilasuunnitelma sekä niiden perusteella euromääräinen investointiesitys, jotka hyväksytään valtuustossa. Koska kielikylpyopetuksen laajentumista koskevan päätöksen teon yhteydessä em. suunnitelmia ei ole tehty, niitä ei ole voitu ottaa huomioon taloudellisia vaikutuksia koskevassa esittelytekstissä.

Valittaja esittää väitteenään, että *laajentumiselle ei ole osoitettu lisärahoitusta on se ensisijaisesti pois Leppätien nykyisestä toiminnasta. Ensisijaisesti siis vähennetään Leppätien nykyisen toimipisteen oppilaiden budjettia jotta laajentuva toiminta saataisiin käynnistettyä ja ylläpidettyä.*

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion vuosittain. Vuoden 2021 talousarvion laadinnan yhteydessä koulutuspalveluiden talousarviossa on varauduttu siihen, että kielikylpytoiminnan käynnistämisen seurauksena käyttötalousmenot kasvavat sivistysvaliokunnalle annetun asiaa koskevan ehdotuksen mukaisesti. Koska kielikylpyoppilaiden kokonaismäärä ei ole lähivuosina kasvamassa, opetukseen käytettävien oppilaskohtaiset oppimateriaalikustannukset eivät tule kasvamaan. Se, että opetusta annetaan yhden toimipaikan sijaan kahdessa toimipaikassa, ei lisää oppilaskohtaisia oppimateriaalikustannuksia. Asiaa koskevassa esittelytekstissä asia todetaan seuraavasti: *Toiminnan käynnistäminen ei lisää oppimateriaalikustannuksia, mutta Leppätien koulun opetuksen toteuttamisessa käytettäviä opetusmateriaaleja ja opetusvälineitä joudutaan hankkimaan kumpaakin toimipisteeseen. Tästä syystä opetusvälineisiin käytettävät kulut nousevat nykyisestä.*

Lisäopetusmateriaalien ja -välineiden hankinta ei automaattisesti vähennä Leppätien toimipaikalle osoitettavia määrärahoja. Kuten esittelytekstissä todetaan, kustannukset nousevat. Tällä tarkoitetaan, että toiminnalle tulee osoittaa tältä osin lisää määrärahaa.

Valittaja viittaa valituksessaan Sipoon kunnan laatimaa Koulutuksen palveluverkkoselvitykseen todetessaan oppilasmäärien oletettavissa olevat muutokset. Kuten valittaja toteaa, nykyisen ennusteen mukaan oppilasmäärät tulevat pienenemään nykyisestä, ellei kuntaan synny ja tai muuta nykyistä enemmän lapsia. Ko. palveluverkkoselvityksessä ei esitetä, miten vapautuvia tiloja tullaan jatkossa käyttämään. Tilojen käytöstä tullaan laatimaan erilliset suunnitelmat. Siksi kielikylpyopetuksen laajentumista koskevan päätöksen yhteydessä ei ole voitu ottaa huomioon tila-asiaa valittajan esittämällä tavalla.

Valittaja esittää näkemyksensä, että kielikylpyopetuksen sijoittaminen Sipoonlahden koulukiinteistöön edellyttää, että siihen tehdään rakenteellisia muutoksia. Kuten jo edellä on todettu, kielikylpyopetusta ei edellytetä lähtökohtaisesti muutoksia koulukiinteistöön. Leppätien koulussa opetusta annetaan kaikissa käytettävissä olevissa tiloissa mukaan lukien koulun aulatila. Tilassa voi opiskella yhtä aikaa eri vuosiluokkien oppilaita. Kielikylpyopetukseen kuuluu, että opetusta annetaan sekä ruotsin että suomen kielillä. Opetuksen järjestäminen ei lähtökohtaisesti edellytä kokonaan omia tiloja. Yleisesti kielikylpyopetus on Suomessa sijoitettu suomenkielisiin kouluihin. Kielikylpyopetusta annetaan sekä perinteisistä luokkatiloista muodostuvissa kouluissa että ns. avoimissa oppimisympäristöissä. Sipoo on tässä poikkeus, opetus on keskitetty erilleen yleisopetuksesta omaan koulutaloon.

Valittaja väittää, että *alkuperäisen hallitun laajentumisen aikaistamista kolmella vuodelle ei ole missään kohtaa taustoitettu eikä vanhemmille ole tätä asiaa lukuisista tiedusteluista huolimatta avattu*. Mm. huoltajille 17.11.2020 järjestetyssä tiedotus- ja kuulemistilaisuudessa huoltajille kerrottiin kunnanhallituksen KH 16.3.2020 § 68 tekemästä ohjaavasta päätöksestä. Asia ilmenee tilaisuudessa käytetystä esittelymateriaalista (liite 3). Hallituksen päätös esitetään myös suomenkielisen koulutusjaoston pöytäkirjasta KOULJAOS 27.10.2020 § 61, joka on liitetty asianmukaisesti sivistysvaliokunnan SIVVLK 8.2.021 § 17 esityslistaan ja sen myötä pöytäkirjaan.

Huoltajille pidetyssä tiedotus- ja kuulemistilaisuudessa todettiin selkeästi, että kunnanhallitus on tehnyt asiasta ohjaavan päätöksen, ja sen takia asia viedään sivistysvaliokunnan päätettäväksi. Viranhaltijoilla ei ole oikeutta referoida kunnanhallituksessa käytyjä keskusteluja ulkopuolisille. Huoltajille on kerrottu hallituksen päätöksen taustoista kaikki se, mitä viranhaltijat pystyivät asiasta kertomaan.

Kouluun ilmoittautumista tarkastellaan tarkemmin kohdassa Kouluun ilmoittautuminen.

Valittaja toteaa eriävää mielipidettä koskevassa osuudessa, että *vanhempien voimakas kritiikki oli eriävän mielipiteen mukaan ohitettu täysin*. Kuten jo aiemmin on todettu, huoltajien esittämät lausunnot ja tiedotus- ja kuulemistilaisuuden muistio olivat valiokunnan jäsenten nähtävillä ennen päätöksen tekoa. Asia ilmenee selkeästi pöytäkirjanotteesta: *Kultalaisten asiasta esittämät lausunnot ja kuulemistilaisuudesta laadittu muistio on toimitettu tiedoksi sivistysvaliokunnan jäsenille ennen asiaa koskevaa kokousta, ja ne ovat kokouksen aikana valiokunnan jäsenten nähtävänä*.

Valiokunnan jäsenillä on oikeus huomioida asiasta annetut lausunnot ja mielipiteet sen mukaan, kuin kukin tarpeelliseksi katsoo. Se, että päätös ei ole esitystä vastustavien kannanottojen mukainen, ei tarkoita, etteikö esitystä vastustaneita kannanottoja olisi otettu huomioon päätöksen teossa. Eriävän mielipiteen merkitystä käsitellään muutoin edellä kohdassa ERIÄVÄ MIELIPIDE.

Valiokunnan toimivaltaan ei kuulu arvioida, miten asiaa on käsitelty julkisuudessa.

1.3.2021 suomenkielinen koulutusjaosto

Kunnanhallituksen pöytäkirjassa KH 25.5.2020 § 139 (liite 10) todetaan seuraavaa: *Sipoon valtuusto päätti osana tämän vuoden budjetin käsittelyä joulukuussa 2019 sopeutusohjelman laadinnan käynnistymisestä, jonka tarkoituksena on vuosina 2020–2022 tulojen ja menojen välisen erotuksen parantaminen vähintään 5 miljoonan euron edestä ennen maanmyyntituloja*.

Tästä syystä kunnanhallitus päätti poliittisen ohjausryhmän perustamisesta sopeutusohjelman jatkovalmistelua varten. Kuten kunnanvaltuuston vuoden 2021 talousarviota koskevasta päätöksestä VAL 7.12.2021 § 87 ilmenee, valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen pohjalta poliittisen ohjausryhmän johdolla valmistetut talouden sopeuttamistoimenpiteet.

Sipoo-tunnin poisto hyväksyttiin yhdeksi talouden sopeuttamistoimenpiteeksi, jolla tasapainotettiin kunnan taloutta edellä olevan lainauksen mukaisesti. Sitä ei toteutettu, jotta kielikylpyopetus voitaisiin järjestää. Sipoo-tunnin poisto koskei koko Sipoon kunnan perusopetusta eli myös kielikylpyopetusta. Tästä syystä toimenpiteen toteuttamisessa oppilaat ovat yhdenvertaisessa asemassa keskenään. Tilanne olisi toinen, jos Sipoo-tunnin poisto olisi koskenut vain yleisopetusta mutta ei kielikylpyopetusta.

Sitä, miten kunnan tulee laatia vuosittainen talousarvio, käsitellään tarkemmin kohdassa Kunnanvaltuusto 7.12.2020, Pykälä 87.

9.3.2021 Sivistysvaliokunta

Sipoon kunta järjestää perusopetuslain luvun 8 mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Kunnanvaltuuston pöytäkirjasta KV 7.12.2021 § 87 ilmenee, että yhtenä talouden sopeuttamiskeinona ehdotettiin toiminnasta perittävien maksujen korottamista. Koska Sipoon kunnan hallintosäännön mukaan asiasta päättäminen kuuluu sivistysvaliokunnalle, se teki asiasta päätöksen SIVVLK 09.03.2021 § 28. Päätöksen esittelytekstissä todetaan seuraavaa: *Sipoon kunnan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut alittavat perusopetuslaissa määritellyt toiminnan enimmäismaksut. Perusopetuslaki ei määrittele aamupäivätoiminnan maksua. Sipoossa maksu on 35 € / kk. 3 h / päivä: lain sallima maksimi 120 € / kk – Sipoossa 80 € / kk Yli 3 h / päivä: lain sallima maksimi 160 € / kk – Sipoossa 120 € / kk.*

Sivistysvaliokunta päätti, että koululaisten iltapäivätoiminnan maksut ovat 1.8.2021 alkaen seuraavat: 100 € / 570 tunnin toiminta 140 € / 760 tunnin osalta. Päätöksen jälkeenkin maksut ovat alhaisemmat kuin mitä perusopetuslaissa mainitut maksimit. Maksujen korotus oli siten maltillinen.

Kuten edellä Sipoo-tunnin poiston yhteydessä todetaan, maksujen korotuksen lähtökohtana on ollut kunnan talouden sopeuttaminen. Sitä ei toteutettu, jotta kielikylpyopetus voidaan laajentaa Etelä-Sipooseen. Toimenpide kohdentuu kaikkiin perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien ja erityisen tuen oppilaisiin, jotka osallistuvat koululaisten iltapäivätoimintaan. Näin ollen päätöksessä toteutuu yhdenvertaisuusperiaate. Tilanne olisi toinen, jos iltapäivätoiminnan maksujen korotus koskisi vain yleisopetuksen oppilaita ja kielikylpyoppilaiden maksuja ei korotettaisi. Kielikylpyopetus ja koululaisten iltapäivätoiminnat ovat erillisiä toimintoja ja niitä ohjaa omat säädöksensä. Tästä syystä niitä koskevat päätökset tehdään erillisinä. Näin ollen maksujen iltapäivätoiminnan maksujen korotus ei aseta oppilaita keskenään eriarvoiseen asemaan palveluiden suhteen eikä estä oppilaita osallistumasta kumpaankin toimintaan.

Sivistysvaliokunta käsiteli 9.3.2021 kokouksessaan § 29 kielikylpyopetuksen laajentamista koskevasta päätöksestä SIVVLK 8.2.2021 § 17 tehtyä oikaisuvaatimusta. Sen esittelytekstissä todettiin epähuomiossa virheellisesti väärä oikaisuvaatimuksen viimeinen jättöpäivä. Asia on hallintolain 50 § mukaisesti korjattu pöytäkirjaan. Virhe ei ole vaarantanut saatikka estänyt oikaisuvaatimuksen asianmukaista käsittelyä. Pöytäkirjan otteesta ilmenee, että asia jätettiin pöydälle. Toimenpiteellä varmistettiin, että sekä kyseisen oikaisuvaatimuksen käsittely aloitettiin hallintolain 49 e § mukaisesti mahdollisimman pian ja että ko. kokouksen ajankohtaan mennessä kuntaan saapuneet kaksi muuta samasta asiasta laadittua oikaisuvaatimusta käsiteltiin sen kanssa samassa kokouksessa hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti yhdenvertaisen käsittelyn turvaamiseksi.

10.3.2021, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja ilmoittaa vaihtavansa tulevissa vaaleissa puoluetta

Sivistysvaliokunta ei ota kantaa asiaan, joka ei kuulu sen toimivaltaan.

12.3.2021 kielikylvyn uusi ilmoittautuminen päättyy

Koska kouluun ilmoittautumisia ei oltu keritty vielä käsittelemään sivistysosastolla eikä niistä oltu sen myötä tehty asianmukaisia päätöksiä ennen kuin sivistysvaliokunta teki uuden päätöksen SIVVLK 8.2.2021 § 17 kielikylpyopetuksen laajentamisesta Etelä-Sipooseen, ei ollut tarvetta tehdä ilmoittautumisiin liittyviä toimenpiteitä. Sen sijaan, kun uusi päätös kielikylpyopetuksen laajentamisesta Etelä-Sipooseen oli tehty, huoltajia pyydettiin varmistamaan, onko aikaisempi ilmoittautuminen voimassa vai hakevatko huoltajat lapsilleen koulupaikan jostakin muusta koulusta.

Koulupaikka-anomukset pidettiin voimassa odottamassa sivistysvaliokunnan uutta päätöstä. Asiasta tiedotettiin huoltajille opetuspäällikön lähettämällä Wilma-viestillä (liite 11). Viestissä todetaan selkeästi, mitä kielikylpyopetuksen laajentamista koskevan päätöksen SIVVLK 18.11.2020 § 73 kumoaminen tarkoittaa. Lisäksi huoltajille tiedotettiin, milloin asia tullaan viemään uudelleen sivistysvaliokunnan

käsiteltäväksi ja miten tilanne vaikuttaa kouluun ilmoittautumisiin. Lisäksi kerrottiin, milloin mahdollisesta uudesta päätöksestä tiedotetaan huoltajille.

Valiokunnan päätöksessä ilmoittautumisaikaa pidennettiin. Toimenpiteellä haluttiin antaa mahdollisuus myös niille huoltajille, jotka eivät olleet aikaisemmin ilmoittaneet lapsiaan Etelä-Sipoossa annettavaan kielikylpyopetukseen, ilmoittaa lapsensa opetukseen.

Sivistysvaliokunta 25.3.2021, ylimääräinen kokous

Sivistysvaliokunnan päätöksiin SIVVLK 25.3.2021 § 39–41 jätettiin samansisältöiset eriävät mielipiteet, jossa todetaan mm. seuraavaa: *En myöskään hyväksy minkäänlaista painostusta oikaisuvaatimuksen käsittelyyn liittyen. Sivistysvaliokunnan jäsenille lähetettiin ennen kokousta sähköposti, jonka tavoitteena on käsitykseni mukaan ollut vaikuttaa valiokunnan jäsenten päätöksentekoon. Tämä on voinut mielestäni vaarantaa asian käsittelyn puolueettomuutta.*

Kyseistä kirjettä ei ole toimitettu kuntaan eikä lähetetty kunnan viranhaltijoille, joilla ei siksi ole tarkempaa tietoa kirjeen sisällöstä. Sivistysvaliokunnan toimivaltaan ei kuulu arvioida, täyttääkö kirje hallintolain 85 § mukaista virheellistä menettelyä luottamustoimessa.

Eriävässä mielipiteessä myös todetaan, että päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirheitä ainakin seuraavien pykälien vastaisesti: Kuntalaki 22§ ja 69§ sekä Hallintolaki 34§, 36§, 50§ ja 52§.

Kyseisten lainkohtien osalta asioita on tarkastelu edellä seuraavasti:

- Kuntalaki 22 §: Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet
- Hallintolaki 34 §: Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet
- Hallintolaki 36 §: Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet
- Hallintolaki 50 §: Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet
- Hallintolaki 52 §: Vanhempien tosiasiallinen kuuleminen ja vaikutusmahdollisuudet

Eriävässä mielipiteessä ei tarkemmin selvitetä, miten päätöksen teossa on tapahtunut menettelyvirhe, joka perustuu kuntalain 69 §:ään, jossa määritellään, keitä ovat kunnan luottamushenkilöitä. Siksi asiaa ei pystytä tältä osin tarkastelemaan. Pykälän toisessa momentissa todetaan, että luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Sivistysvaliokunnan toimivaltaan ei kuulu arvioida, onko luottamushenkilö em. sähköpostin lähettämisellä syylistynyt ko. pykälän suhteen sellaiseen hallintolain 50 § 3. kohdan mukaiseen menettelyvirheeseen, jonka perusteella ko. asia tulisi käsitellä hallintolain 52 § mukaisesti uudelleen.

Asiasta ei ole esitetty tutkintapyyntöä kunnalle. Sipoon kunnan tiedossa ei ole, onko asiasta tehty tutkintapyyntö jollekin muulle viranomaiselle.

Sivistysvaliokunnan kokous 19.4.2021, esityslista Pykälä 11

Valittaja viittaa ilmeisesti tässä kohtaa sivistysvaliokunnan päätökseen SIVVLK 19.4.2021 § 51, jossa valiokunta päätti, että päätös SIVVLK 8.2.2021 § 17 (liite 1) pannaan täytäntöön.

Luottamushenkilö toimii tehtävässään siihen saakka, kun kunnanvaltuusto myöntää hänelle tehtävästä eron. Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja anoi eroa luottamustehtävästään sivistysvaliokunnan jäsenenä ja puheenjohtajana asetuttuaan toisen puolueen ehdokkaaksi kuntavaaleissa. Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut

toimielin. Pätevän syyn arviointi kuuluu sille toimielimelle, joka on valinnut luottamushenkilön, eli tässä tapauksessa valtuustolle.

Kunnanhallitus käsitteli asiaa 27.04.2021 § 142. Valtuusto myönsi ko. luottamushenkilölle eron sivistysvaliokunnan puheenjohtajan tehtävästä ja valiokunnan jäsenyydestä KV 24.05.2021 § 57 (liite 12).

Koska sivistysvaliokunnan 19.4.2021 pitämä kokous järjestettiin ennen kuin valtuusto myönsi eron, puheenjohtajana toimineella luottamushenkilöllä oli laillinen oikeus toimia valiokunnan puheenjohtajana.

Eriävän mielipiteen tehtävästä ja roolista on todettu edellä.

Lopputulema

Sipoon kunnan sivistysvaliokunta toteaa, että valituksen laatija ei ole esittänyt kunnallisvalituksessaan mitään sellaista, jonka perusteella Helsingin hallinto-oikeuden tulisi ratkaista asia valittajan esittämällä tavalla. Siksi sivistysvaliokunta esittää Helsingin hallinto-oikeudelle, että se kumoaa kyseessä olevan kunnallisvalituksen.

Liite 1 Sipoon kunnan toimielinten kielikylpyopetusta käsittelevien asiakohtien pöytäkirjanotteet sekä niistä laadittu yhteenveto

Liite 2 Sipoon kunnan hallintosääntö

Liite 3 17.11.2020 pidetyn tiedotus- ja kuulemistilaisuuden esitysmateriaali

Liite 4 Kutsu kuulemistilaisuuteen / tulevat esioppilaat ja 1. vuosiluokan oppilaat

Liite 5 Kutsu kuulemistilaisuuteen / tulevat 2. vuosiluokan oppilaat

Liite 6 Kuulemistilaisuuden 17.11.2020 muistio

Liite 7 Vanhempien kannanotto

Liite 8 Valittajan lähettämä sähköpostiviesti 27.11.2020

Liite 9 Sivistysjohtajan vastaus valittajan 27.11.2020 lähettämään sähköpostiin

Liite 10 Kunnanvaltuuston pöytäkirjanote KV 7.12.2020 § 87 liitteineen

Liite 11 Kunnanhallituksen pöytäkirjanote KH 25.5.2020 § 139

Liite 12 Opetuspäällikön lähettämä Wilma-viesti

Liite 13 Kunnanvaltuuston pöytäkirjaote KV24.05.2021 § 57